

**Miejsko – Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Kazimierzy Wielkiej**

Sprawozdanie

**z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za
2025 r. oraz przedstawienie potrzeb związanych
z realizacją tych zadań w 2026 r.**

Kazimierza Wielka, marzec 2026 r.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r poz. 49 , 1301) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej przedstawia sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

I. WSTĘP

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej realizuje zadania określone przez **ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**, która została uchwalona „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta poprzez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami....”

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie rozdziela kompetencje gminy i powiatu w ten sposób, że **do zadań powiatu przypisuje się organizację pieczy zastępczej**, zarówno w obszarze rodzinnym jak i instytucjonalnym, natomiast **do zadań własnych gminy należy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz praca z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.**

II. ZAGADNIENIA OGÓLNE

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują między innymi we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądem, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz instytucjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny /obowiązek samorządu gminnego/ i systemu pieczy zastępczej /obowiązek samorządu powiatowego/ są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Stosując ustawę należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

1. wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną- do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka,
2. powrotu do rodziny,
3. utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
4. stabilnego środowiska wychowawczego,
5. kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,
6. pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,

7. ochrony przed bezprawną ingerencją w życie dziecka,
8. informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości,
9. ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem,
10. poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej,
11. dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

III. WSPIERANIE RODZINY

Rodzinnie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie polegające w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
2. wzmocnienia roli i funkcji rodziny,
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
4. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
5. pomocy w integracji rodziny,
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale przez: instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, placówki wsparcia dziennego, rodzinę wspierającą.

Zadania z zakresu wspierania rodziny zostały powierzone do realizacji Miejsko – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej i są wykonywane przez:

- pracowników socjalnych,
- asystentów rodziny,
- rodzinę wspierającą.

Pracownicy socjalni

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w roku 2025 koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do Dyrektora Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach (opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej, kulturowej) i była realizowana w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

W 2025 r. pracownicy socjalni objęli pomocą:

25 rodzin przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, którym:

-wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (pedagogiem, psychologiem, logopedą) oraz innymi placówkami wspierającymi funkcjonowanie rodziny;

-udzielono wsparcia w zakresie tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi rodziny, edukacji, (wskazywanie właściwych metod wychowawczych, sposobu spędzania wolnego czasu, zwracanie uwagi na warunki sanitarno – higieniczne i zadbanie dzieci, motywowanie rodziców do pracy nad właściwą postawą i prawidłowym wypełnianiem swoich obowiązków), zdrowia (motywowanie do podjęcia leczenia).

W 5 rodzinach w których wychowywały się nieletnie dzieci w roku 2025 występowały problemy związane z przemocą. W rodzinach tych podejmowano działania interwencyjne.

Pracownicy socjalni 11-to krotnie wnioskowali o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystent rodziny

Aktualnie Ośrodek zatrudnia 2 asystentów z uwagi na zmianę ustawy, która wprowadza zapis, że **1 asystent może pracować maksymalnie z 15 rodzinami**. Rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny, poprzez zobowiązanie jej do współpracy przez sąd, bądź za jej zgodą. W tym kontekście asystenturę należy rozumieć jako formę wsparcia rodziny, a nie przymusu.

W trakcie pracy z rodzinami asystenci realizowali następujące działania:

- 1) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji życiowych (wsparcie, rozmowy indywidualne, wspólne poszukiwanie rozwiązań problemu),
- 2) kształtowanie podstawowych nawyków higienicznych dotyczących higieny osobistej oraz dbania o czystość pomieszczeń,
- 3) edukacja na temat nadużywania alkoholu i współuzależnienia, mobilizowanie osób z podejrzeniem uzależnienia od alkoholu do kontaktu z terapeutą uzależnień, wymiana informacji z terapeutą uzależnień,
- 4) edukacja na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- 5) rozmowy i zajęcia zmierzające do poprawy relacji rodzinnych i funkcjonowania społecznego oraz przełamywanie izolacji społecznej:
 - elementy treningu interpersonalnego,
 - elementy treningu umiejętności wychowawczych,
 - elementy treningu samokontroli emocjonalnej,

- 6) rozmowy dotyczące aktywnych metod poszukiwania pracy, mobilizowanie do poszukiwania zatrudnienia , istoty dopełnienia formalności związanych z rejestracją w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- 7) współpraca z kuratorami Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju Oddział w Kazimierzy Wielkiej,
- 8) współpraca z Powiatową Komendą Policji, pedagogiem szkolnym, wychowawcą, Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną, pracownikami socjalnymi MGOPS, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym i grupą diagnostyczno-pomocową, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- 9) mobilizowanie do korzystania z pomocy lekarskiej,
- 10) motywowanie do samodzielności w podejmowaniu działań,
- 11) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 12) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych,
- 13) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 14) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 15) pomoc w umiejętności gospodarowania budżetem domowym.
- 16) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Asystenci rodziny w końcowych działaniach dokonali oceny poszczególnych rodzin. **W 2025 r. asystenci pracowali z 25 rodzinami, w których wychowywało się 36 dzieci.** We wszystkich rodzinach występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności nieumiejętność panowania nad emocjami, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, duży dystans uczuciowy w stosunku do dzieci, bezrobocie, skłonności do picia alkoholu, konflikty

między małżonkami, przemoc w rodzinie, ubóstwo, nadopiekuńczość, niepełnosprawność, niepełność rodziny, narkomania, długotrwała i ciężka choroba.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny					
Rodziny		Liczba dzieci w rodzinach	Liczba dzieci w wieku do 6 lat	Liczba dzieci w wieku od 7 lat do ukończenia szkoły podstawowej	Liczba dzieci uczęszczających do szkoły ponadpodstawowej
Obydwoje rodzice	Samotna matka/ojciec				
11	14	36	9	17	14

W trakcie roku w 5 rodzinach zanotowano zakończenie pracy asystenta z rodzinami, z tego z 2 rodzinami z uwagi na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, z 3 rodzinami z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania. W roku ubiegłym asystenci rodziny złożyli 1298 wizyt w środowiskach wymagających wsparcia, dzięki którym można było uzyskać wgląd w zachodzące zmiany w rodzinach. Pomocą objęli 36 dzieci. Ponadto opracowali 16 plany pracy z rodziną przy aktywnym udziale jej członków i współpracy pracownika socjalnego oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 7 przypadkach Sąd zobowiązał rodziny do współpracy z asystentem rodziny. Po opuszczeniu przez rodzinę terenu naszej gminy, Ośrodek nasz niezwłocznie informuje właściwy Ośrodek według nowego miejsca zamieszkania rodziny o problemach w niej występujących, wskazując na dalsze objęcie rodziny asystenturą w trosce o dobro dzieci.

Głównym ich założeniem było podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, poprawa sytuacji materialnej i mieszkaniowej oraz poprawa wyników szkolnych dzieci. W rodzinach z problemem alkoholowym prowadził profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wzmocnienia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej asystenci rodzin 4-krotnie kierowali

rodziców dzieci na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem podjęcia dalszych skutecznych działań zmierzających do ich leczenia. Dzięki temu kilku podopiecznych zachowuje abstynencję.

Ponadto asystenci rodzin udzielali pomocy w zakresie poprawy sytuacji bytowej, a w szczególności w zdobyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Wskazywali, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe, doradzali w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi, pomagali w codziennej organizacji dnia rodziny, informowali jak działają urzędy, placówki wspierające rodziny i dzieci, wyjaśniali w jaki sposób należy wypełnić dokumenty oraz załatwić sprawy urzędowe wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

Wnioskowali u pracowników socjalnych o udzielenie pomocy finansowej, rzeczowej w postaci żywności, posiłku dla dzieci w stołówkach szkolnych, niezbędnych mebli i sprzętu gospodarstwa domowego ze zbiórki jaką prowadzili i prowadzi nadal tutejszy Ośrodek. Udzielali pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, pomagali w wyszukiwaniu ofert wynajmu mieszkania, motywowali do większego zaangażowania w opiece nad dziećmi i zadbania o stronę estetyczną mieszkania. Wskazywali sposoby wspólnego spędzania wolnego czasu z rodziną, doradzali jak wychowywać i opiekować się dziećmi, pomagali w rozwiązaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych / wizyty w szkołach, rozmowy z dyrektorami, wychowawcami dzieci, pedagogiem szkolnym /. Udzielali wsparcia dzieciom motywując je do udziału w zajęciach rozwijających ich zainteresowania / motywacja do udziału w zajęciach w świetlicy /. Pomagali przy odrabianiu lekcji, wyrównywaniu zaległości w nauce i przygotowaniu do sprawdzianów szkolnych. Motywowali członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielali pomocy w poszukiwaniu pracy, odbycia stażu. Szczególną uwagę zwracali na zdrowie dzieci. W przypadku choroby motywowali rodziców do natychmiastowej wizyty

lekarskiej. Współpracowali z jednostkami organizacyjnymi, szkołami, kuratorami sądowymi i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek partycypowania gmin w kosztach utrzymania dziecka związanych z umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub placówkach opieki całodobowej – 10 % w pierwszym roku, 30 % w drugim roku i 50 % w trzecim i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2025 Gmina Kazimierza Wielka/Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej ponosiła za **8 dzieci z terenu naszej gminy częściowe koszty pobytu dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej – koszt związany z w/w zadaniem wyniósł 74 567,86 zł.**

Za 8 dzieci również z terenu naszej gminy Ośrodek obciążony był częściową odpłatnością za ich umieszczenie w Zespole Placówek Opieki i Wychowania w Kazimierzy Wielkiej - koszt związany z w/w zadaniem wyniósł 413 408,71 zł.

Zadania z tytułu wspierania rodziny w tym koszty zatrudnienia asystentów rodziny w 2025 roku wyniosły 167 656,16 zł. Realizując w/w zadania Ośrodek Pomocy Społecznej starał się zaoszczędzić środki własne gminy poprzez realizację rządowych programów. Pozyskano środki finansowe z dwóch źródeł:

- finansowane z budżetu gminy – 112 911,41 zł,
- finansowane z dotacji – 54 744,75 zł.

Rodzina wspierająca

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia Dyrektor Ośrodka z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy, po uzyskaniu pozytywnej opinii wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

W 2024 roku na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające.

IV. ZAKOŃCZENIE

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest wskazane zarówno ze względów społecznych jak i ekonomicznych. Realizowane działania koncentrują się na całej rodzinie. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny i przyjmuje zasadę wczesnej interwencji. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagoga szkolnego, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych, oraz przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną, oraz podejmowania stosownych działań.

Indywidualna praca z rodziną pozwala zaobserwować poziom motywacji klientów do podjęcia działań. Poprzez ujawnienie zasobów u klientów nastąpił wzrost poczucia ich własnej wartości oraz skuteczności. Dorośli członkowie rodziny, z którymi pracował asystent uświadomili sobie istnienie własnych

umiejętności i możliwości. Odkryli rozwiązanie, które już kiedyś się sprawdziły co zachęca ich do dalszych działań i daje im nadzieję, że poradzą sobie w przyszłości z innymi trudnościami. Ponadto mają poczucie, że są traktowani podmiotowo i jest szanowana ich godność. Nie odczuwają frustracji z powodu negatywnych ocen i postrzegania wyłącznie poprzez pryzmat deficytów. Mają możliwość uczestnictwa w procesie pomocowym, współdecydowania i współodpowiedzialności. Rodzina mimo zmian zachowuje tożsamość i niepowtarzalność, odzyskuje kontrolę nad własnym życiem i osiąga samodzielność w pokonywaniu trudności życiowych. Wśród wielu klientów doszło do zmiany postawy, prze kierunkowania z roszczeniowości na działania własne, z pytania „co mi się należy i co mogę dostać” na pytanie „co mogę, co powinienem jeszcze zrobić”. Większość rodzin, z którymi pracował asystent rodziny doszło do wniosku, iż służby społeczne nie są wrogiem, a sprzymierzeńcem. Klienci doświadczyli, że mogą pytać i oczekiwać rzetelnych informacji, że istnieje społeczny system zabezpieczenia, z którego mogą korzystać i z nim współpracować. Zauważalne stało się przewyciężanie poczucia osamotnienia i bezsilności, zwiększenie koncentracji na przyszłość i odzyskanie poczucia wpływu na nią. W klientach nastąpił wzrost wiary w możliwość przełamania pokoleniowych trudności i rodzinnego schematu, co motywuje ich do budowania nowej rzeczywistości i podnoszenia jakości swojego życia.

W asyście rodzinnej w wyniku rocznego doświadczenia dostrzegalne są potrzeby w zakresie organizacji dodatkowego wsparcia dla dzieci, młodzieży oraz rodziców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zasadnym będzie zorganizowanie warsztatów dla rodziców, celem których będzie podniesienie umiejętności wychowawczych w obszarze stawiania granic dziecku oraz wyciągania konsekwencji. Istotnym wydaje się poszerzenie możliwości rozwoju społecznego i kulturowego rodzin poprzez uczestnictwo w ofercie kulturowej miasta / imprezy, koncerty, wolny wstęp na basen itp. /. Kreśli się również

potrzeba zorganizowania spotkania z kuratorami sądowymi celem przedstawienia ich pracy na rzecz rodziny jako kompleksowego wsparcia. Dodatkowo niezbędnym elementem dla procesu standaryzacji usług asystenta rodziny jest dbałość o rozwój i proces kształcenia poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach, konferencjach. Ważnym elementem jest również wymiana doświadczeń.

Potrzeby finansowe związane z realizacją zadań na 2026 r.

Poza powyższymi potrzebami na rok 2026 niezbędne jest również:

1. zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej – 75 000,00 zł,
2. zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej – 410 000,00 zł,
3. pozyskiwanie osób do pełnienia funkcji rodziny wspierającej,
4. zabezpieczenie środków finansowych na realizację umów z rodzinami wspierającymi, które udzielają wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych – 5 000,00 zł,
5. zabezpieczenie środków finansowych z budżetu gminy na koszty zatrudnienia dla 2 asystentów rodziny oraz środków na podnoszenie ich kwalifikacji – 132 834,00 zł.

